

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i'r Cabinet

Dyddiad y cyfarfod:	6 Gorffennaf 2021
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Cemlyn Rees Williams
Swyddog Cyswllt:	Debbie Anne Williams Jones
Rhif Ffôn Cyswllt:	32489
Teitl yr Eitem:	Cyfundrefn Addysg Drochi tuag at 2032 a thu hwnt

1 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1 Gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo gweledigaeth "Cyfundrefn Addysg Drochi tuag at 2032 a thu hwnt", ac ei weithredu, gan gynnwys buddsoddi £1.1 miliwn o arian cyfalaf addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru er mwyn sefydlu safleoedd addysg drochi o'r newydd yn Nhywyn a Bangor, ynghyd â gwella'r cyfleusterau presennol ym Mhorthmadog yn unol â'r adroddiad.

2 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

- 2.1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno gweledigaeth newydd yr Adran Addysg ar gyfer cyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt er cymeradwyaeth y Cabinet. Er mwyn gwireddu'r weledigaeth, gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo buddsoddiad o £1.1 miliwn o grant cyfalaf addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf, gan sefydlu safleoedd addysg drochi o'r newydd yn Nhywyn a Bangor, ynghyd â gwella'r cyfleusterau presennol ym Mhorthmadog.

3 CYFLWYNIAD

- 3.1 Nod y Canolfannau Iaith yw darparu cwrs dwys yn y Gymraeg i newydd-ddyfodiaid er mwyn eu galluogi i ymdoddi i'r gymdeithas ddwyieithog a chyfranogi'n llawn o brofiadau addysg ddwyieithog.
- 3.2 Agorwyd y Ganolfan Iaith gynradd gyntaf yng Nghaernarfon ym mis Medi 1984, ac erbyn hyn, ceir tair canolfan iaith gynradd arall yn Nolgellau, Llanybi a Phenrhyndeudraeth, ynghyd â Chanolfan Iaith Uwchradd a sefydlwyd ym Mhorthmadog yn 2004.
- 3.3 Does dim amheuaeth fod y Canolfannau Iaith wedi bod yn llwyddiannus dros y degawdau diwethaf yn sicrhau bod dysgwyr yn llwyddo i gaffael y Gymraeg gan lwyddo i ymdoddi yng nghyfundrefn addysg ddwyieithog Gwynedd.
- 3.4 Er hynny, mae'r Adran Addysg yn credu bod achos dros newid i'r ddarpariaeth drochi gyfredol yng Ngwynedd, gan adeiladu ar lwyddiant y Canolfannau Iaith.
- 3.5 Gweledigaeth newydd yr Adran Addysg ar gyfer dysgwyr sydd yn newydd-ddyfodiaid yw eu bod yn cael:

“Mynediad at gyfundrefn addysg drochi o’r radd flaenaf sy’n darparu profiadau dysgu hyblyg a chynaliadwy o ansawdd uchel sy’n eu harfogi fel dysgwyr annibynnol â’r wybodaeth a’r sgiliau yn Y Gymraeg i’w galluogi i symud ymlaen.

Darparu trosglwyddiad effeithiol o’r addysg drochi i’r ysgol leol gan sicrhau darpariaeth, profiadau a chefnogaeth o ansawdd uchel yn Y Gymraeg sydd yn ymateb i anghenion y dysgwyr a’u teuluoedd ac yn gyfrwng i’w galluogi i lwyddo a ffynnu.”

3.6 Y nod yw cael cyfundrefn addysg drochi sydd yn rhoi anghenion y dysgwyr yn ganolog i’r ddarpariaeth. Hoffem weld cyfundrefn sydd yn hyblyg ac yn darparu addysg drochi gyfoes o’r radd flaenaf i’r dysgwyr, gan feithrin eu sgiliau yn y Gymraeg i’w galluogi i lwyddo a ffynnu yn ein hysgolion gan ddod yn siaradwyr hyfedr ddwyieithog.

3.7 Ceir copi cyflawn o’r weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt yn Atodiad 1.

3.8 Arian Cyfalaf

3.8.1 Er mwyn cyflawni’r weledigaeth, y pwrpas, y nod a’r amcanion, ein bwriad yw buddsoddi £1.1m o grant cyfalaf addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru yn ein cyfundrefn addysg drochi yng Ngwynedd, er mwyn sicrhau amgylchedd dysgu o’r radd flaenaf, a chyfleusterau cwbl fodern ar gyfer dysgwyr ac addysgwyr yr 21ain ganrif. Mae’r grant cyfalaf hwn yn grant 100% gan Lywodraeth Cymru, ac felly nid yw’n gofyn am unrhyw arian cyfatebol gan y Cyngor.

3.8.2 Bydd y buddsoddiad cyfalaf hwn yn gyfrwng i sefydlu 2 safle addysg drochi cwbl newydd yng Ngwynedd wedi eu lleoli mewn ardaloedd strategol o’r sir ac ardaloedd o arwyddocâd ieithyddol, sef Tywyn a Bangor. Bwriedir gwella’r cyfleusterau hefyd yn safle addysg drochi Eifionydd, sydd eto wedi ei lleoli’n strategol reit ynghanol y sir. Bydd y 3 safle addysg drochi yma yn cynnig darpariaeth gynradd ac uwchradd ar y cyd gan bontio blynyddoedd 5-9.

3.8.3 Bwriedir hefyd adleoli Canolfan Iaith Dolgellau i safle mwy er mwyn gallu cynnig y ddarpariaeth i ragor o blant, a bydd safle Dolgellau ynghyd â Llanybi a Maesincla yn darparu addysg drochi i flynyddoedd 2-4 yr ysgolion cynradd.

3.8.4 Yn sgil y buddsoddiad, bydd 6 safle yn cynnig darpariaeth i ddysgwyr oedran cynradd a 3 safle yn cynnig darpariaeth i ddysgwyr oedran uwchradd gydag hyblygrwydd rhwng y safleoedd yn unol â’r galw.

3.9 Cyllideb Refeniw

3.9.1 Bwriedir i’r Gyfundrefn Addysg Drochi tuag at 2032 a thu hwnt gael ei gyllido o 3 ffynhonnell gwahanol, sef:

- Grant Gwella Addysg (GGA)
- Ysgolion (canolog)
- Adran Addysg

3.10 Grant GGA

3.10.1 Dyma’r grant craidd ar gyfer cyllido’r Gyfundrefn Addysg Drochi, fodd bynnag, fel y gwyddom, yn sgil chwyddiant a chynnydd mewn costau, nid yw’r grant hwn ar ei ben ei hun yn ddigonol ar gyfer cyllido’r ddarpariaeth yn llawn.

3.11 Ysgolion

- 3.11.1 Ystyrir y gyfundrefn addysg drochi yn wasanaeth arbenigol a chwbl hanfodol i weithrediad polisi iaith addysg Gwynedd. O ganlyniad, bwriedir gofyn am gyfraniad ariannol gan yr ysgolion fydd yn fodd o sicrhau cyd-berchnogaeth, ynghyd â sicrhau cyfundrefn addysg drochi addas i bwrpas tuag at 2032 a thu hwnt.
- 3.11.2 Yn seiliedig ar gyllideb 2021-22, rhagwelir y bydd costau referniw y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt yn costio £162,000 yn ychwanegol.

3.12 Adran Addysg

- 3.12.1 Mae'r Adran Addysg eisoes yn cyfrannu tuag at gostau'r gwasanaeth, a bydd y cyfraniad hwn yn parhau, drwy:
- Arian cyfatebol i'r grant GGA
 - Gyfrannu at gostau cludiant i'r ddarpariaeth drochi.
- 3.12.2 Bydd yr Adran Addysg yn ymgynghori gyda'r Fforwm Cyllideb Ysgolion ar yr egwyddor y bydd ysgolion yn cyfrannu'n ariannol tuag at y gyfundrefn addysg drochi ar 28 Mehefin 2021.
- 3.12.3 Yn dilyn hynny, petai'r Cabinet yn penderfynu cefnogi'r weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt, yna bwriedir ymgynghori gyda Chyrff Llywodraethol ysgolion Gwynedd yn nhymor yr Hydref 2021 ar y bwriad y bydd ysgolion yn gwneud cyfraniad ariannol blynyddol i gyllido'r gyfundrefn addysg drochi ar ei newydd wedd o Ebrill 2022 ymlaen.

4. RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 4.1 Gellir crynhoi'r prif achos dros newid a'r angen am weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi yng Ngwynedd fel a ganlyn:
- 4.2 **Rhoi anghenion y dysgwyr yn ganolog**
- Yr angen i'r gyfundrefn hyrwyddo cyflawniad a lles newydd-ddyfodiaid Gwynedd i gaffael y Gymraeg tra ar yr un pryd gadw cysylltiad gyda'u hysgol leol a'u cyfoedion.
 - Yr angen i'r gyfundrefn allu cynorthwyo rhieni a gofalmwyr i ddeall gwerth addysg Gymraeg a'u cynorthwyo i gefnogi eu plant.
- 4.3 **Cyfoesi a moderneiddio'r ddarpariaeth**
- Yr angen i'r gyfundrefn ymateb i anghenion y dysgwyr a'r cwricwlwm.
 - Yr angen i fuddsoddi yn yr is-adeiledd ar gyfer y gyfundrefn gan gynnwys adnoddau digidol.
- 4.4 **Gweithio mewn partneriaeth**
- Yr angen i'r Adran Addysg ac ysgolion fod yn gweithio mewn partneriaeth gan gyd-berchnogi'r gyfundrefn addysg drochi.
 - Yr angen i'r gyfundrefn addysg drochi allu rhoi arweiniad, cefnogaeth ac adnoddau i ysgolion i'w galluogi i gefnogi dysgwyr i wneud cynnydd pellach o safbwynt eu hyder/sgiliau yn y Gymraeg.
- 4.5 **Cyfle i greu amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf**
- Cyfle i fuddsoddi £1.1 miliwn o grant cyfalaf addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru yn y gyfundrefn addysg drochi gan wella'r amgylchedd dysgu a'r is-adeiledd.
- 4.6 **Cyfleoedd newydd yn deillio o COVID-19**

- Darpariaeth addysg gyfunol h.y. bu i'r Canolfannau Iaith ddarparu addysg gyfunol yn sgil y cyfnodau clo niferus, sef dysgu wyneb yn wyneb yn yr ysgol, sesiynau dysgu byw drwy Teams, ynghyd â gwaith ar Google Classrooms. Bu i hyn gael ei gydnabod fel arfer rhagorol gan Estyn.
- Yr ysgolion yn galw am arbenigedd addysg drochi ac adnoddau i gefnogi'r Gymraeg i gael ei ledaenu ar draws y gyfundrefn.

4.7 Gwersi a ddysgwyd yn sgil y Cynllun Peilot

- 4.7.1 Yn sgil polisi'r Cyngor o beidio cyfarch cynnydd mewn chwyddiant unrhyw swyddi a gyllidir drwy grant, ynghyd â chynnydd mewn costau, ddwy flynedd yn ôl, roedd yr Adran Addysg yn wynebu gorfod ail-strwythuro'r gwasanaeth i gwrdd â'r toriad yn y gyllideb.
- 4.7.2 Ar 2 Ebrill 2019, cyflwynwyd adroddiad ar ail-strwythuro'r Canolfannau Iaith gerbron y Cabinet ble penderfynodd y Cabinet i gymeradwyo cyllid pontio er mwyn galluogi'r Adran i weithredu cynllun peilot o strwythur staffio o athro a chymhorthydd mewn un Canolfan Iaith gan fonitro'n ofalus er mwyn canfod a ydyw yn cael effaith ar ansawdd yr addysg a chyrhaeddiad y plant.
- 4.7.3 Ar 1 Medi 2019, gweithredwyd cynllun peilot o strwythur staffio o athro a chymhorthydd yng Nghanolfan Iaith Maesincla yng Nghaernarfon. Lluniwyd briff a methodoleg ar gyfer yr ymchwil a sefydlwyd tîm ymchwil a oedd yn cynnwys staff mewnol yr Adran a oedd yn meddu ar arbenigedd ym maes y Gymraeg a Chymraeg ail-iaith, ynghyd ag ymgynghorydd llawrydd a chyn-bennaeth ysgol gynradd yng Ngwynedd a dderbyniodd ragoriaeth gan Estyn.
- 4.7.4 Cynhaliwyd yr ymchwil yn ystod tymor yr Hydref 2019, ynghyd â thymor y gwanwyn 2020 gyda'r bwriad o fynd yn ôl i Gabinet wedi hynny gyda chanfyddiadau'r ymchwil fyddai'n llywio'r penderfyniad am strwythur y Canolfannau Iaith i'r dyfodol.
- 4.7.5 Fodd bynnag, yn sgil COVID-19, ni fu modd cwblhau'r ymchwil fel y bwriadwyd, gan y bu i'r ysgolion ynghyd â phob uned a chanolfan a oedd yn darparu addysg gau cyn diwedd tymor y gwanwyn, gyda'r ysgolion yn cael eu hail-bwrpasu i ddarparu gofal i blant bregus a phlant gweithwyr allweddol.
- 4.7.6 Er i gyfnod yr ymchwil i fesur effaith y cynllun peilot ym Maesincla gael ei dorri'n fyr yn sgil COVID, yn sgil ail-bwrpasu'r gwasanaeth mewn ymateb i'r pandemig, gellir cadarnhau fod y cynllun peilot bellach wedi dod i ben, ac yn Atodiad 2 cyflwynir adroddiad crynodedol ar ganfyddiadau'r ymchwil a gynhaliwyd.

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 5.1 Pe byddai'r Cabinet yn cefnogi'r weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt, byddai'r Adran Addysg yn gweithio ymhellach ar y manylder ar gyfer gwireddu'r weledigaeth, gyda'r bwriad y byddai'r gyfundrefn addysg drochi ar ei newydd wedd gyda'r buddsoddiad cyfalaf o £1.1 miliwn yn dod i rym erbyn Medi 2022.

6. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

6.1 Cynhaliwyd cyfnod o ymgysylltu ar y weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt gyda rhan-ddeiliaid allweddol rhwng 27 Mai 2021 a 28 Mehefin 2021.

6.2 Yn ystod y cyfnod ymgysylltu anffurfiol hwn, cynhaliwyd sesiynau ymgysylltu gyda:

- Staff Canolfannau Iaith Gwynedd
- Cynrychiolwyr Undebau yr Athrawon a'r Cymhorthyddion
- Penaethiaid Ysgolion Cynradd ac Uwchradd Gwynedd
- Fforwm Cyllideb Ysgolion
- Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
- Pwyllgor Iaith
- Dysgwyr

6.3 SYLWADAU'R PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI A'R PWYLLGOR IAITH

6.3.1 Cyflwynwyd adroddiad gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar y weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt ar 10 Mehefin 2021, ynghyd â'r Pwyllgor Iaith ar 22 Mehefin 2021.

6.3.2 Derbyniwyd yr adroddiad yn cyflwyno'r weledigaeth newydd gan aelodau'r Pwyllgor Craffu a'r Pwyllgor Iaith, ynghyd â chais i'r Aelod Cabinet Addysg ystyried y sylwadau a gyflwynwyd gan aelodau'r pwyllgor yn ystod y drafodaeth, sef:

- Cydnabyddiaeth i lwyddiant y Canolfannau Iaith dros y blynyddoedd i sicrhau bod dysgwyr yn caffael y Gymraeg.
- Cytunwyd gyda'r bwriad i gryfhau'r atebolrwydd fel rhan o'r weledigaeth newydd.
- Cefnogwyd y bwriad i arfogi gweithlu'r ysgolion i gefnogi'r dysgwyr i wneud cynnydd pellach i feithrin hyder a chaffael y Gymraeg.
- Cefnogwyd y bwriad i sefydlu darpariaeth addysg drochi ym Mangor.
- Gofynnwyd i'r Adran Addysg gyflwyno rhagor o fanylder am y gyfundrefn addysg drochi pan fydd ar gael.
- Cafwyd amrywiaeth barn ar ffynhonnell gyllido'r gyfundrefn addysg drochi, gyda rhai aelodau yn gefnogol i'r bwriad y byddai ysgolion yn cyfrannu gan gynyddu atebolrwydd a chyd-berchnogaeth o'r gyfundrefn rhwng yr Adran Addysg a'r ysgolion, ond mynegwyd hefyd ddymuniad i'r Cyngor yn gorfforaethol i ariannu'r bwch cyllidol yn sgil y ffaith fod y Gymraeg yn un o brif flaenoriaethau'r Cyngor.

6.3.3 Ar ddiwedd y drafodaeth cafwyd pleidlais unfrydol o blaid y weledigaeth newydd gan y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi a'r Pwyllgor Iaith, gyda chais i gyflwyno rhagor o fanylder am y gyfundrefn addysg drochi pan fydd ar gael.

6.4 SYLWADAU STAFF CANOLFANNAU IAITH GWYNEDD

6.4.1 Rhoddwyd cyflwyniad ar y weledigaeth newydd gerbron staff Canolfannau Iaith Gwynedd ar 27 Mai 2021, gyda chyfle iddynt gyflwyno sylwadau erbyn 21 Mehefin 2021.

6.4.2 Mewn ymateb i'r weledigaeth newydd, bu i'r staff gyflwyno'r sylwadau canlynol:

- Croesawyd y buddsoddiad cyfalaf o £1.1m er mwyn sicrhau amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf, ynghyd â chynnydd yn nifer y safleoedd addysg drochi.
- Croesawyd y bwriad o benodi pennaeth a dirprwy ar gyfer y gwasanaeth, fyddai'n fodd o arwain at wasanaeth llawer mwy effeithiol ac effeithlon, yn ogystal â sicrhau cysondeb y gwasanaeth. Byddai hefyd yn gyfrwng i sicrhau partneriaeth glos rhwng y gyfundrefn a'r ysgolion, gan allu ymateb yn bositif ac effeithlon i anghenion yr ysgolion. Serch hynny, nodwyd y byddai staffio pob safle gydag athro a chymhorthydd yn peri pryder os mai dyna'r bwriad.

- Nodwyd pryderon am ostwng hyd y cwrs trochi cynradd o 12 wythnos i 8-10 wythnos, ynghyd â gostwng nifer y dyddiau o 5 diwrnod i 4 diwrnod yr wythnos, o safbwynt effaith hynny ar gynnydd ieithyddol y dysgwyr.
- Nodwyd pryder am yr her o sicrhau cynhaliath briodol i'r dysgwyr wrth fynychu'r ysgol am 1 diwrnod bob wythnos, er bod y staff yn cytuno gyda phwrpas yr 1 diwrnod yma o alluogi dysgwyr i gadw mewn cysylltiad gyda'u hysgol leol, eu cyfoedion a sicrhau eu lles.
- Er bod dysgu cyfunol yn cynnig nifer o bosibiliadau, cydnabu'r staff fod dysgu cyfunol yn dod â nifer o heriau yn ei sgil hefyd o safbwynt y dechnoleg ei hun, gofod pwrpasol ac addas yn yr ysgolion, gosod amserlen, ynghyd ac anghysondeb rhwng dysgwyr. Nodwyd nad yw dysgu cyfunol cyfwerth â'r profiad o ddysgu wyneb yn wyneb, yn enwedig wrth ymarfer iaith lafar ac ystum.
- Nodwyd pryder am yr amrediad oedran o uno dysgwyr cynradd ac uwchradd o flynyddoedd 5-9 ar 3 o'r safleoedd trochi.
- Nodwyd hefyd yr angen am ragor o fanylder ar rai elfennau o'r weledigaeth, ac y byddai'n fuddiol i'r staff dderbyn eglurder buan ar rai o'r materion hyn.

6.5 SYLWADAU PENAEITHIAID YSGOLION CYNRADD AC UWCHRADD GWYNEDD

6.5.1 Rhoddwyd cyflwyniad ar y weledigaeth newydd gerbron penaethiaid uwchradd Gwynedd ar 16 Mehefin 2021, a gerbron y penaethiaid cynradd ar 17 Mehefin 2021.

6.5.2 Mewn ymateb i'r weledigaeth newydd, bu i'r penaethiaid nodi'r canlynol:

- Cydnabuwyd yr her o daro'r cydbwysedd cywir rhwng sicrhau trochi dwys er mwyn galluogi'r dysgwyr i gaffael y Gymraeg cyn gynted â phosibl, ynghyd â galluogi newydd-ddyfodiaid i setlo a pharhau yn eu hysgol newydd a chreu cyfoedion, ond croesawyd y bwriad i barhau a'r cyswllt efo'r ysgol leol.
- Nodwyd bod cyfle i Gydlynwyr Iaith a Phenaeithiaid Adrannau Cymraeg yr ysgolion uwchradd gyfrannu eu harbenigedd wrth ddatblygu'r manylder ar gyfer gwireddu'r weledigaeth ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt.
- Croesawyd y bwriad i uno dysgwyr cynradd ac uwchradd o flynyddoedd 5-9 ar 3 o'r safleoedd trochi.
- Croesawyd y weledigaeth a'r buddsoddiad gan y penaethiaid cynradd, ac yn arbennig y bwriad o sefydlu safleoedd addysg drochi newydd yn Nhywyn a Bangor.
- Cefnogwyd y bwriad i gyd-ariannu'r gyfundrefn newydd, gan bwysleisio i hynny beidio digwydd ar draul adnoddau yn yr ysgolion.

6.6 SYLWADAU DYSGWYR

6.6.1 Cynhaliwyd 2 grŵp ffocws gyda dysgwyr presennol y Canolfannau Iaith ar 22 Mehefin 2021. Bu i gynrychiolaeth o flynyddoedd 5 a 6 Canolfan Iaith Cefn Coch a chriw o ddysgwyr y Ganolfan Iaith Uwchradd gyfrannu'n wych mewn sesiwn a oedd yn trafod cyfres o gwestiynau mewn ymateb i gyflwyniad ar y weledigaeth newydd ar gyfer y Gyfundrefn Addysg Drochi tuag at 2032 a thu hwnt.

6.6.2 Bu i'r dysgwyr ateb cyfres o gwestiynau oedd yn gofyn eu barn ar y cynnig i fuddsoddi ac agor safleoedd trochi newydd, yr amserlen wythnosol newydd, dysgwyr cynradd ac uwchradd gyda'i gilydd ar un safle, ynghyd â rôl technoleg yn y maes dysgu Cymraeg.

6.6.3 Bu i'r dysgwyr i gyd (15 ohonynt) wneud cyfraniad gwerthfawr i'r sgwrs, ac mae'n bwysig nodi bod eu gallu ieithyddol yn destun clod i'r Canolfannau Iaith presennol.

6.6.4 Isod crynhoir sylwadau'r dysgwyr:

- O'r holl ddysgwyr (cynradd ac uwchradd), bu i 8 o'r dysgwyr nodi eu bod yn cytuno gyda'r weledigaeth. Bu i 5 o'r uwchradd nodi barn niwtral, gyda dim ond 1 yn anghytuno gyda'r weledigaeth newydd.
- Nododd un dysgwr yn benodol bod elfennau da i'r syniad o fynychu'r safle trochi am 4 diwrnod yr wythnos, ac yna 1 diwrnod bob wythnos yn yr ysgol leol, ond roedd y syniad o deimlo yn 'overwhelmed' gyda gwaith dieithr ar yr un diwrnod ysgol yn peri pryder.
- Bu i'r dysgwyr uwchradd sy'n teithio ar draws y sir i Ganolfan Iaith Uwchradd Eifionydd nodi bod agor safleoedd trochi ym Mangor a Thywyn yn syniad da. Pleidleisiodd 5 o blaid hynny, a bu i 2 nodi barn niwtral. Yn y grŵp ffocws cynradd doedd y newid yma ddim yn un a oedd o ddiddordeb mawr i'r dysgwyr. Nododd 3 ohonynt fod agor safleoedd newydd yn syniad da, bu i 1 aros yn niwtral, tra bod 3 yn anghytuno.
- Derbyniwyd sylwadau brwdfrydig am y cynnig o blaid amserlen wythnos lle byddai'r dysgwyr yn treulio 1 diwrnod bob wythnos yn eu hysgol leol gan y dysgwyr cynradd - byddai hynny yn caniatáu iddynt barhau i wneud ffrindiau a dysgu'r iaith ar yr un pryd. Yn yr uwchradd roedd gwrthwynebiad cyffredinol i'r cynnig, a chafwyd sylwadau yn nodi bod hi'n bwysig dysgu'r iaith yn iawn cyn mynd yn ôl i'r ysgol leol er mwyn gallu bwrw iddi yn syth gyda gweddill y pynciau.
- Roedd y dysgwyr uwchradd o'r farn bod dysgwyr cynradd yn anaeddfed a byddai cael brodyr a chwiorydd ar yr un safle yn broblem, ac y byddai cael dysgwyr ifanc yn ei gwneud hi'n anodd i'r athrawon baratoi ar gyfer pawb. Bu i'r 7 aelod o'r grŵp ffocws uwchradd anghytuno gyda'r cynnig o uno dysgwyr cynradd ac uwchradd. Yn y grŵp ffocws cynradd bu i 5 gytuno, 2 aros yn niwtral ac 1 anghytuno gyda'r cynnig.

6.7 ASESIAID EFFAITH CYDRADDOLDEB

- 6.7.1 Lluniwyd asesiad effaith cydraddoldeb ar y weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi tuag at 2032 a thu hwnt. Mae'r asesiad yn rhoi sylw penodol i elfennau cydraddoldeb gwahanol megis hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran. Gweler yr asesiad llawn yn Atodiad 3.
- 6.7.2 Mae'r asesiad yn nodi effeithiau cadarnhaol i'r weledigaeth newydd ar nodweddion cydraddoldeb, gyda mwy o safleoedd yn darparu addysg drochi yn y gyfundrefn newydd, fydd yn arwain at fwy o ddysgwyr yn cael mynediad i'r darpariaeth, a llai o deithio i'r dysgwyr yn gyffredinol. O ganlyniad, bydd yr un cyfleoedd cyfartal i ddysgwyr o ran cael mynediad i'r gwasanaeth.
- 6.7.3 Bydd y Cyngor yn dilyn prosesau arferol trwy gefnogi a monitro, er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth y gyfundrefn newydd â'r nodweddion cydraddoldeb.

6.8 ASESIAID LLESIANT

- 6.8.1 Fel rhan o'r ystyriaethau ar gyfer gweithgareddau a phrosiectau, mae gan yr Adran Addysg rôl i hyrwyddo nodau llesiant y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ymysg dysgwyr y sir. Rhoddwyd ystyriaeth lawn i unrhyw effaith yn deillio o'r weledigaeth newydd yn erbyn 7 nod llesiant y ddeddf, ynghyd ag amcanion llesiant y Cyngor, gan gynnwys cynnal asesiad ardrawiad. Daethpwyd i'r casgliad fod y gyfundrefn newydd yn galluogi darpariaeth addysg drochi fyddai'n parhau i gyfrannu'n effeithiol tuag at gyflawni amcanion y ddeddf. Datblygwyd y cynllun gan gyfarch y 5 ffordd o weithio.

7. SYLWADAU'R SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

"Mae'r adroddiad yn amlygu gwaith sylweddol ac ystod o ymgysylltu ynglŷn â'r gyfundrefn newydd. Adroddir hefyd ar fewnbwn y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi.

Mae'n bwysig fod y Cabinet wrth ddod i benderfyniad yn rhoi sylw i'r adborth yma a chanlyniadau'r asesiadau a gynhaliwyd."

Y Pennaeth Cyllid:

"Nodaf yn rhan 3.11.1 - 3.12.3 o'r adroddiad fod yr Adran Addysg yn bwriadu gofyn i ysgolion Gwynedd gyfrannu cost ychwanegol y cynllun (amcangyfrifir i fod yn £162,000), gan ymgynghori gyda'r Fforwm Cyllideb Ysgolion a chyrff llywodraethol ysgolion ar yr egwyddor hon. Os yw'r Gyfundrefn Addysg Drochi yn flaenoriaeth i'r ysgolion, rwyf yn cymryd y byddant yn cefnogi'r cais ac yn cytuno i gyfrannu i'r cynllun fel bo'n briodol. Os ddim, diau bydd yr Adran Addysg yn torri côt yn ôl y brethyn."

ATODIADAU

- ATODIAD 1: Cyfundrefn Addysg Drochi tuag at 2032 a thu hwnt
- ATODIAD 2: Adroddiad Crynodol Cynllun Peilot
- ATODIAD 3: Aseiad Effaith Cydraddoldeb